2027

Dendron college

samen leren
samen leven

[MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING]

Inleiding

Voor u ligt het document *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* van het Dendron College. In dit document wordt omschreven wat er wordt bedoeld met huiselijk geweld, wat de Meldcode is en hoe deze is vormgegeven op het Dendron College.

In onderstaande Meldcode zijn de te ondernemen stappen, bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, concreet uitgewerkt. Hiermee wordt helder wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft in het gehele proces.

Gertie Sikes *Ondersteuningscoördinator*

Huiselijk geweld[1]

De term 'huiselijk geweld' verwijst naar een ernstig verstoorde relatie tussen pleger en slachtoffer. Er is meestal sprake van een machtsverschil. Het slachtoffer is afhankelijk van de dader. Het gaat bij huiselijk geweld om lichamelijke, seksuele en psychische vormen van geweld.

Vormen van huiselijk geweld:

- kindermishandeling;
- ouderenmishandeling;
- eergerelateerd geweld zoals eerwraak, vrouwelijke genitale verminking ('vrouwenbesnijdenis') of huwelijksdwang;
- oudermishandeling;
- partnergeweld en ex-partnergeweld in alle verschijningsvormen, ook psychische mishandeling en stalking.

Een Meldcode?[2]

De Meldcode is een vijfstappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het uitgebreide stappenplan is verderop in het document te vinden.
De vijf stappen in het kort:

1. In kaart brengen van signalen
2. Overleggen met collega en eventueel raadplegen Veilig thuis, of letselduiding deskundige
3. Gesprek met leerling
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling, bij twijfel altijd Veilig thuis raadplegen
   - Heb ik op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
   - Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?
5. Beslissingen nemen:
   Is melden noodzakelijk? (Acute onveiligheid, structurele onveiligheid)
   Is hulpverlenen of organiseren (ook) mogelijk? Hulpverlenen is mogelijk als:
   1 De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of organiseren
   2 De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp
   3 De hulp leidt tot duurzame veiligheid
   Indien hulpverlenen op basis van deze punten niet mogelijk is, is melden bij veilig thuis noodzakelijk.

Meldcode is geen meldplicht

De meldcode heeft tot doel jeugdigen, die te maken hebben met een vorm van geweld of mishandeling, eerder passende hulp te bieden, zodat een einde komt aan de (dreigende) situatie.

[1] Afkomstig van: http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/wat-huiselijk-geweld-is
[2] Afkomstig van: http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/Meldcode

De meldcode biedt hiertoe aan onderwijsgevenden handvatten voor signalering en het verder handelen bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Dendron College heeft een structuur waarin zorg en begeleiding voor leerlingen ingezet kan worden, zowel zorg vanuit het onderwijs zelf of van gemeente, maar ook van partners uit de lokale zorg of Jeugdzorg. Voor het implementeren van de meldcode zijn geen nieuwe structuren of procedures nodig. De gangbare zorgroute is hiervoor voldoende toegerust.

In figuur 1 is aangegeven hoe de verplichte stappen van de meldcode passen in de zorgstructuur. Daarna wordt ingegaan op enkele specifieke dilemma's, die in het onderwijs spelen met betrekking tot het signaleren en melden van kindermishandeling: preventie, signaleren, communiceren met ouders en melden bij Veilig Thuis.

Scholen zijn verplicht een Meldcode te hebben en te gebruiken. Het bestuur van de school dient het gebruik van de Meldcode te bevorderen. Dat betekent niet dat er ook een meldplicht bestaat. Bij een meldplicht *moet* de professional zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties, bijvoorbeeld Veilig Thuis. Die verplichting bestaat niet bij een Meldcode.
Door te werken met een Meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. In het onderwijs kan die afweging worden gemaakt samen met de partners in het Ondersteuningsteam (OAT) van de school.

Beroepsgeheim en Meldcode

Hulpverleners die hulp, zorg, steun of een andere begeleiding bieden, hebben vaak een beroepsgeheim. Hierdoor mag de hulpverlener geen informatie over de cliënt aan anderen geven, behalve als de cliënt daarvoor toestemming geeft. De cliënt kan zich hierdoor vrij voelen om alles te vertellen. Toch kan het in het belang zijn van de cliënt om vertrouwelijke gegevens uit te wisselen met collega's of anderen.

In de wet Meldcode is een meldrecht voor huiselijk geweld opgenomen. Dit recht bestond al langer voor kindermishandeling. Een meldrecht houdt in dat professionals met een beroepsgeheim (vermoedens van) huiselijk geweld mogen melden bij het Veilig Thuis. Ook zonder toestemming van de betrokkenen. Overigens moeten er wel voldoende inspanningen worden gedaan om toestemming van ouder(s)/verzorger(s) te krijgen.

De Meldcode

Stap 1: Signaleren en in kaart brengen van signalen

Mentor/coach en docenten zijn de spil in de begeleiding van de leerlingen. Wanneer mentor/coach en/of docenten signalen hebben, die wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld, dan wordt dit door hen genoteerd in het leerlingvolgsysteem Somtoday. Het betreft hierbij concreet waarneembaar gedrag.
Hierbij wordt echter de keuze gemaakt om de signalen in het leerlingvolgsysteem alleen zichtbaar te maken voor de docenten, leerlingcoördinator, teamleider en de ondersteuningscoördinator. De mentor licht de leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator daarnaast mondeling of schriftelijk in.

Stap 2: Collegiale consultatie

De mentor/coach maakt de signalen/gedragingen bespreekbaar met de docenten, leerlingcoördinator en de ondersteuningscoördinator van de betreffende school. Worden de signalen ook door andere collega's herkend?

De mentor/coach kan, met schriftelijke toestemming van ouder(s)/verzorger(s) (en anders anoniem), ook advies inwinnen bij het Ondersteuning en Advies Team (klein OAT) van de school. In het kleine OAT sluiten interne en externe deskundigen aan zoals leerplicht, gezinscoach, GZ-psycholoog en met regelmaat de jeugdarts. De ondersteuningscoördinator zit het overleg voor en de mentor/coach en/of leerlingcoördinator is/zijn de informatiebron voor leerling info naast het leerlingvolgsysteem. De deskundigen uit het kleine OAT kunnen gericht advies geven over de te ondernemen stappen rondom het welzijn van de leerling.
Binnen het overleg van het kleine OAT besluit men eventueel Veilig Thuis te consulteren over de vastgestelde zorgen.
Soms is een bespreking in het OAT overbodig en kan er gelijk worden overgegaan tot actie. De mentor neemt initiatief en overlegt met de ondersteuningscoördinator over het plan van aanpak.

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s)

Na de collegiale consultatie gaat de mentor/coach eerst in gesprek met de leerling en/of met de ouder(s). Afhankelijk van de situatie gezamenlijk of apart. Dit doet hij meestal samen met een andere schoolfunctionaris. In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren over de signalen, te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, zijn zorgen te verduidelijken, te ontkrachten of te bekrachtigen. Ook kan met toestemming vragen om één en andere in het OAT te bespreken. Op grond van de eerdere afweging kan het gesprek met de ouders achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen.

Er kunnen gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn/haar ouder(s)/verzorger(s). Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor/coach of docent is gesproken over een bedreigende thuissituatie. Dan worden de signalen niet besproken met ouder(s)/verzorger(s), maar wordt er gelijk overgegaan tot het nemen van vervolgstappen.

Een verslag van het gesprek wordt in het leerlingvolgsysteem geplaatst. De mentor/coach, docenten, teamleider, leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator hebben de rechten om deze informatie te lezen.
Indien er niet direct dreigende/gevaarlijke vermoedens zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld vindt er een gesprek plaats met de mentor/coach, leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s). Signalen worden besproken en verder in kaart gebracht. De mentor/coach beoordeelt of er aanleiding is om vervolgstappen te zetten (volgens de Meldcode).
Een verslag van het gesprek wordt in het leerlingvolgsysteem geplaatst. De mentor/coach, docenten, teamleider, leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator hebben de rechten om deze informatie te lezen.
In het gesprek kan het zijn dat er 'oudersignalen' zijn, die mogelijk een risico vormen op ernstige schade voor kinderen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat de zorgen van de professional door het gesprek met de verantwoordelijke ouder(s)/verzorger(s) overtuigend worden weggenomen. Daarbij blijft de professional verantwoordelijk tot een andere organisatie of een andere afdeling de zorg heeft overgenomen.
Blijven de zorgen en/of lukt het niet om passende hulp te organiseren, dan zal de professional besluiten om een melding te doen bij veilig thuis omdat hij meent dat onderzoek door veilig thuis naar de situatie van de kinderen noodzakelijk is om het risico op ernstige schade te beperken.

Stap 4: Wegen van de aard en ernst

Na de eerste drie stappen beschikt het OAT al over redelijk veel informatie: de beschrijving van de signalen die zijn vastgelegd, de uitkomsten van het gesprek met de ouders en/of het kind en het advies van deskundigen.
Op basis van al deze informatie moet er nu een weging (inschatting) gemaakt worden, waarbij de volgende vragen leidend zijn:
1. In hoeverre is de veiligheid van het kind in het geding?
2. Hoe worden de risico's ingeschat op kindermishandeling / huiselijk geweld?
3. Wat is de inschatting van de aard en ernst van de problematiek?
4. Is het nodig om een melding te doen bij Veilig Thuis?
5. Is het nodig om andere vormen van hulpverlening in gang te zetten?
6. In hoeverre zijn de ouders en het kind gemotiveerd om hulp te accepteren?

De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld weegt men binnen het OAT multidisciplinair af. Vervolgens stelt men een afgestemde aanpak vast, gericht op ondersteuning van de leerling, de ouders en de school. Binnen het OAT is de hiervoor vaak de benodigde, specialistische hulp aanwezig. Zo nodig kan er extern extra onderzoek aangevraagd worden, een diagnose gesteld worden en kan men het voorwerk voor indicaties voor jeugdzorg en/of ander specialisme doen.
Eventuele ervaringen met broertjes of zusjes dienen ook in de weging te worden meegenomen.
Bij bovenstaande weging kan ook informatie ingewonnen worden bij de gemeente (gezinscoaches).
Bij twijfel altijd contact opnemen met Veilig Thuis om advies of consult te vragen. Daarbij hoeft de naam van het kind (gezin) niet genoemd te worden.

Stap 5: Beslissen

Stap 1: Is melden noodzakelijk?

Hulp organiseren en de effecten volgen

- Als de ouder erkent dat er een probleem is en graag hulp wil ontvangen, zal het OAT de ouders en het kind goed moeten doorverwijzen. Dat kan in overleg met de gemeente, de Jeugdgezondheidszorg (schoolarts) of door rechtstreeks contact op te nemen met andere relevante instantie.
- Kondig aan in het gesprek met gemeente, met Bureau Jeugdzorg of een andere hulpverlenende instantie dat u de ouders en het kind gaat doorverwijzen. Check na één of twee weken bij de hulpverlenende organisatie of de ouders ook daadwerkelijk hulp hebben gezocht.
- Leg de afspraken omtrent doorverwijzing naar de hulpverlenende organisatie vast in het leerlingendossier.
- Nadat de ouders en het kind zijn doorverwezen naar een hulpverlenende instantie, blijven we het kind volgen.
- Wanneer we zorgen blijven houden of wanneer er zich opnieuw signalen van kindermishandeling / huiselijk geweld voordoen, dan opnieuw in actie komen. Kijk welke afspraken eerder zijn gemaakt en check of deze zijn nagekomen en wat de resultaten daarvan zijn geweest. Indien de zorgen / signalen blijven: bespreek dit in het interne ondersteuningsteam en overweeg een melding bij veilig Thuis.

Stap 2 : Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute/structurele onveiligheid.
Afhankelijk van de aard en de ernst van de signalen wordt besloten welke vervolgstappen worden gezet. Deze beslissing neemt men binnen het OAT:

1. **Plan van aanpak** wordt vastgesteld en geregistreerd in het leerlingvolgsysteem. Deze is gericht op ondersteuning van de leerling, de ouders en de school. Deze informatie wordt zichtbaar voor docenten, teamleider, leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator. De verantwoordelijkheid van het plan van aanpak ligt bij een vooraf afgesproken lid van het ondersteuningsteam. Het plan van aanpak wordt teruggekoppeld naar leerling en/of ouder(s)/verzorger(s), afhankelijk van de situatie. In het OAT is de hiervoor benodigde, specialistische hulp aanwezig.
2. **Melding veilig thuis** wordt gedaan door ondersteuningscoördinator. Met veilig thuis bespreekt men wat het OAT na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de betrokkenen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling te beschermen.

Het besluit wordt teruggekoppeld naar de leerling en (afhankelijk van de situatie) ouder(s)/verzorger(s). Er wordt door de voorzitter van het OAT een notitie gemaakt in het leerlingvolgsysteem, die zichtbaar is voor de mentor/coach, docenten, teamleider, leerlingcoördinator en ondersteuningscoördinator.

Figuur 1: **Stappenplan verbeterde meldcode**

